

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta pedagogická - katedra pedagogiky
PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího práce)

Práci předložil(a): **Jitka Zíbarová**

Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň základní školy

Název práce: **Vstup do praxe očima začínajících učitelů prvního stupně na Rokycansku**

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Soukupová, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Daniela Nováková, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE:

Předkládaná diplomová práce se zaměřuje na problematiku začínajících učitelů a jejich zkušeností při jejich vstupu do profese.

Za cíl práce si autorka stanovila analyzovat s pomocí kvalitativního výzkumného šetření zachytit prvotní samostatné zkušenosti začínajících učitelů s plánováním a realizací výuky, nastavení klima třídy a kázně v prvních měsících/roce po jejich vstupu do praxe

Předložená práce vytyčený cíl splňuje.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Svým charakterem se práce řadí mezi teoreticko-praktické. Autorka v teoretické části práce vymezuje hlavní pojmy, související s tématem. Klíčová jsou především vymezení pojmů začínající učitel a jeho podpora a uvádění do profese, podpora a přínos uvádějího učitele a potřeby a problémy začínajících učitelů.

Teoretická část je s praktickou propojena krátkým shrnutím teoretické části a nastíněním obsahu výzkumného šetření.

Výzkumné šetření bylo připraveno jako kvalitativní sonda do školní praxe začínajícího učitele. Cílem výzkumné sondy bylo zjistit a analyzovat počáteční problémy a potřeby začínajících učitelů v oblasti didaktického plánování a realizaci výuky v období jejich vstupu do profese u začínajících učitelů 1. stupně základních škol v Rokycanech a okolí do 5 let praxe.

Sběr dat se opírá o analýzu reflektivních deníků, rozhovory a pozorování. Pro první metodu sběru dat byl zvolen záznam sebereflexe začínajících učitelů psaním reflektivních deníků, byly osloveny tři paní učitelky z různých škol (malotřídní škola, velká škola, škola jen s 1. stupněm) a s různou délkou praxe od 1 do 4 let praxe.

První fáze šetření identifikuje následující problémy začínajících učitelů: realizaci výuky a podpora procesů učení, plánování a příprava na vyučování, komunikace s kolegy učiteli, s žáky a jejich rodiči, kázeňské problémy, uspořádání času a v době, kdy byl tento dotazník realizován, i problémy spojené s COVID-19 ve školství.

Jeden z reflektivních deníků zpracovávala sama autorka diplomové práce. Reflektivní záznamy vedly 3 paní učitelky s délkou praxe do 5 let. Autorky reflektivních deníků byly zároveň respondenty rozhovorů. Výsledky obou výzkumných strategií byly doplněny pozorováním. Do rozhovorů byla zapojena a oslovena i jedna zkušená paní učitelka jako inspirace pro doporučení dobré praxe pro začínající učitele.

Výzkumná šetření přináší velmi cenná data. I při prvotní zkušenosti autorky s kvalitativní analýzou dat (otevřené kódování a vytváření kategorií) lze výsledky provedeného šetření považovat za průkazné, i když je doloženo na menším vzorku respondentů. Vytvořené kódy byly použity při strukturaci rozhovoru a přípravě pozorování. Nezkoušenost autorky s touto formou metodologie nedovolila vytěžit a postihnout souvislosti mezi odpověďmi respondentek a daty z reflektivních deníků ani hlubší srovnání jednotlivých odpovědí a vazbě na výsledky pozorování. Výsledky šetření a jejich analýza mnohdy zůstávají pouze v popisné podobě. Přesto přináší komplexní pohled na sledovanou problematiku a je možné je považovat za dostatečné.

O zjištěná data se opírá shrnutí a závěrečná diskuse spolu s velmi cenným doporučením pro pedagogickou praxi.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Členění práce je přehledné, výběr odborné literatury a jejích citací je odpovídající. Práce svým rozsahem splňuje požadavky kladené na DP. Chybí ale větší míra komparace jednotlivých užitých zdrojů nebo je velmi povrchní. Návaznost některých kapitol a jejich textů tím působí strojeně a stylisticky neobratně. Obsahovou úroveň práce bohužel narušuje několik stylistických a pravopisných chyb.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Autorka si pro svou práci zvolila velmi zajímavé téma prvních kroků začínajících učitelů v praxi, jejich zkušeností, prvních úspěchů i problémů a jejich řešení v oblasti plánování a vedení výuky. Výzkumné šetření pak doplňuje toto zaměření o další oblasti jako jsou regulace kázně, podpora efektivní komunikace ve výuce a dopady a problémy související s Covid-19 (sběr dat pro reflektivní deníky probíhal po celý rok 2021).

Práce se snaží opírat o komparaci několika odborných zdrojů v teoretické části, která tvoří koncepční linii části výzkumné. Ne vždy se daří udržet hlavní linku a propojenost a návaznost některých částí (a mnohdy i navazujících odstavců) tak nepůsobí kontinuálně.

Výzkumné šetření bylo zpracováno jako kvalitativní sonda do školní praxe začínajícího učitele. Jeho jádrem je analýza reflektivních deníků, doložená rozhovory a pozorováním. Oceňuji snahu a píli autorky vypořádat se co nejlépe s navrženou metodologií kvalitativního šetření. I přes převažující popisnou analýzu dat lze v práci najít i oblasti věcné komparace a hledání souvislostí mezi výsledky analýzy dat reflektivních deníků, rozhovorů a pozorování. Výsledek ale není na takové úrovni, jakou by nasbíraná data umožňovala.

V práci si ocenění zaslouží snaha o shrnutí a závěrečná diskuse a obsahový, metodologický a praktický závěr spolu s velmi cenným doporučením pro pedagogickou praxi.

Škoda, že autorka více nevytěžila potenciál získaných dat a jejich analytického zpracování.

5. OTÁZKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

- Jaká doporučení po pedagogickou praxi (učitele 1. stupně ZŠ) lze z Všeho šetření vyvodit?
- Popište přínosy reflektivních deníků. V čem Vám a Vaším respondentům byl reflektivní deník nejvíce nápomocný v sebereflexi?
- Jaká by byla Vaše doporučení směrem k FPE a pregraduální přípravě učitelů?

Celkově považuji práci i přes výše zmíněné výhrady za kvalitně zpracovanou a doporučuji ji k obhajobě s níže uvedeným hodnocením:

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA: **d o b ř e**

Datum: 25.8.2022

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Soukupová, Ph.D.